

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Samostatnost ouplná byla by pro nás Čechy za nynějších časů, kdy samé ne-smírné říše v Evropě povstaly, jenom holé neštěstí. Byli bychom předně vždy jen mocnářství slabounké, od jiných odvislé, a k tomu naše národnost vždy v největší nebezpečnosti.“

(Pražské noviny 19. března 1848, č. 23, s. 89–90)

II.

Havlíček se stal v revoluční době ve veřejném prostoru mimořádně vlivnou osobností. Nejenže veřejnost informoval, ale také ji ovlivňoval a v mnoha směrech formoval na základě toho, jak se rozvíjel český politický program, jehož jistě nejvýznamnějším představitelem byl František Palacký. Pevným pilířem tohoto programu se stal austroslavismus. Jeho charakteristiku vystihl Havlíček již v proslulém článku z Pražských novin z 19. března 1848 Korouhev naše: „Ve spojení s jinými Slovany v Rakousích můžeme požívatí co zvláštní Koruna česká všeliké samostatnosti a zároveň velikých výhod a užitku velikého našeho státu.“ Ideu austroslavismu Havlíček rozvíjel i ve své další tvorbě, např. v textu z *Národních novin* z 30. srpna 1848 Článek, o kterém bych si přál, aby jej každý přečetl a rozvažil: „My, rakouští Slované, máme největší potřebu a užitek z toho, když se Rakousko pohromadě udrží, poněvadž se tak i my Slované pohromadě udržíme; přičiňme se tedy o to celou silou svou!“ Nesprávné byly tedy jakékoli pozdější Havlíčkovy interpretace jako člověka, který usiloval o „bourání“ Rakouska..

III.

Jiří Kořalka, *Pět tendencí moderního národního vývoje v Čechách*, in: *Češi v habsburské říši a v Evropě 1815–1914*, Praha 1996, s. 16–82; Jiří Rak, *Tragédie Havlíčkova rakušanství*, in: eds. Hynek Bouchal, Aleš Říman), KHB. *Karel Havlíček Borovský 1821–1856*, s. 43–62.

